

Три букети

День пішов шкереберть із самого початку. По-перше, я проспав і дуже спізнювався на роботу, чого зі мною ще ніколи не траплялося. По-друге, забув про день народження колишньої дружини і згадав про нього лише дорогою в офіс. Насправді я не знаю, чи маю про нього пам'ятати, але так уже склалося, що майже рік після розлучення я усе ще вітаю її з усіма святами й надсилаю їй улюблені білі лілії. Друзі кажуть, що давно пора припинити, однак щось у середині мене вважає ці подарунки невеличкою компенсацією за те, що не зумів зберегти наші стосунки. А я ж давав клятву. Тож букет лілій не така вже й велика покута супроти того, що я не зміг дати жінці, яку кохав, те, що пообіцяв: у хворобі та здоров'ї, у смутку й радості, поки смерть не розлучить нас. По-третє, у місто приїхала мама, а значить, іще один букет був обов'язковим (адже мама обохнює отримувати від мене квіти). У місті вона, щоби буцімто навідати мою молодшу сестру, яка кілька місяців тому вийшла заміж. Поділитися, так би мовити, з молодшою порадами та секретами дорослої жінки. Звісно, моя сестра жодних порад чи секретів не потребувала, а до офіційної церемонії

вони з Філіпом (уже її чоловіком) цілих п'ять років мешкали під одним дахом. І, власне, після весілля нічого не змінилося, навіть дах був той самий. Тож я прекрасно знав, що це лише привід. Основною ж метою поїздки було побачитися зі мною і схилити мене на свій бік у питанні продажу літнього будиночка (і чого батько надумав продавати його саме зараз?). А мені, зізнатися, до того взагалі байдуже. Я не переступав поріг того дому вже понад десять років, та, мабуть, як і будь-хто інший із родини, тож ніяк не міг утропати, чому мама так наполегливо опирається продажу. Що в цьому домі такого? Ну, крім того, що ми проводили там літні канікули кілька років поспіль. Та коли то було? Щонайменше двадцять п'ять років тому. Мама стверджувала, що я усе зрозумів би, якби завів дітей. Але з розлученням народження дітей відтермінувалося на невизначений строк, як і взагалі багато того, що я хотів у житті.

А ще сьогодні свій день народження святкувала моя колега Ірен. Їй я теж зазвичай дарував квіти. Звісно, компанія виділяє бюджет на подарунок співробітнику і вручає презент на початку робочого дня, але здається мені, що отримати подарунок від того, кого добре знаєш, приємніше, ніж дістати купон на яку-небудь спа-процедуру, урок живопису чи заняття з гарячої йоги від знеособленої корпоративної машини.

Тож мені потрібно було купити три букети квітів й уникнути розмови про літній будиночок. Простіше замовити квіти в інтернеті, зважаючи, що я і так дуже спізнався, проте минулого року на сайті, де робив замовлення, трапився збій і мало того, що доставку затримали майже на добу, так ще й букети переплутали.

Лорен отримала букет Ірен. Стосунки й так підходили до невтішної розв'язки, а тут ще й така дурна помилка. І нехай побажання було безневинним – про успіхи на роботі та просування у кар'єрі, – однак ім'я іншої жінки

в букеті за місяць після того, як дружина запропонувала трохи пожити окремо, дуже зачепило її. Хоча саме вона й була ініціаторкою сепарації, але часом ініціатору навіть складніше: гризе почуття провини, а питання «чи це не помилка?» надовго позбавляє спокою. Я добре це знав. Та й Ірен украй здивувала неочікувана записка: «Мені дуже шкода, що все зайшло у глухий кут. Якщо ти не проти, я готовий спробувати ще». Уже пізніше, геть випадково, я дізнався, що вона була в мене закохана і та записка збентежила її більше, ніж на одній із корпоративних вечірок мої п'яні зізнання у нездатності будувати нормальні стосунки й тотальній самотності, що невпинно мене переслідує. Тому цього року я вирішив обрати букети особисто, щоби жодних недоречних побажань, а тільки квіти.

Я зайшов у квіткову крамницю, повз яку щоранку проходив дорогою в офіс. Зараз та виявилася дуже доречною. На стенді перед входом обіцяли безоплатну доставку впродовж години. Те, що потрібно: розправитися з усім якомога швидше й забути про це.

Квітів було так багато, що спершу я розгубився і почав уважно роздивлятися стелажі в пошуках лілій (як би не було, та я завжди починав із букета колишній). Дівчина за прилавком терпляче посміхалася, поки я пильно блукав поглядом навкруги. Коли нарешті знайшов лілії, білі, наче яблуневий цвіт, і ніжні, як наші перші побачення з Лорен, то відчув неприємне печіння у грудях.

Раптом згадав, як нещодавно мій приятель розказав, що бачив її з іншим чоловіком за столиком у кав'ярні. Вони пили каву й мило теревенили. Може, це просто клієнт, схопився я за рятівну соломинку, адже по роботі їй часто доводилося спілкуватись у неофіційній обстановці. Але зі слів друга, а точніше з його мовчання у відповідь на деякі мої запитання, зрозумів, що це була далеко не ділова зустріч.

Тоді я вирішив, що лілії купувати не буду, не цього разу, і відійшов якомога далі від п'янок пахучих квітів, які докірливо дивилися мені вслід, і зупинився біля троянд. Не те щоб Лорен не любила їх, радше ставилася байдуже. Я дарував їй троянди всього тричі: вперше – на другому побаченні, вдруге – коли нарешті наважився сказати про почуття, і втретє – після однієї з перших серйозних сварок (тоді вона й зізналася, що надає перевагу ліліям). Що ж, саме сьогодні личило дарувати троянди... Червоні... Ні, навіть бордові. Колір вогню мого серця, яким те палало, коли вона збирала свої речі, і так воно палає зараз, коли я згадав про іншого чоловіка. Звісно, нам обом потрібно рухатися далі, але мені поки що не вдається. Може, бордові троянди допоможуть?

Я підійшов до прилавка, дівчина так само всміхалася, збираючи невеличкі букети з польових квітів.

– Визначилися? – запитала вона.

– Так, – відповів. – Мені, будь ласка, троянди, ось ті бордові, двадцять п'ять штук. Без упаковки, стрічок та іншого. Тільки папір.

– Прекрасний вибір, – засяяла дівчина. – Вони дуже свіжі. Лише годину тому привезли.

– Ще букет півоній, будь ласка.

Мама любила півонії. І щоб мінімізувати навіть крихітний шанс пустих балачок про продаж будинку, варто дарувати саме їх. Тоді вона години півтори розповідатиме, як я знову вгадав із кольором і запахом: аби не надто солодко, але водночас насичено й соковито.

– Усі відтінки блідо-рожевого, – додав.

– У вас гарний смак, – похвалила мене дівчина, показуючи вазу. – Це найпопулярніші квіти в нашому магазині. Не встигаємо доставляти.

Я кивнув.

– Щось іще? – усміхнулася вона, помітивши, як мої очі знову вивчально ковзають вазами.

– Так, іще букет великих ромашок.

Ромашки я вирішив узяти для Ірен, бо помітив, що на корковій дошці над її робочим столом висить листівка з ромашковим полем. Якось дівчина зізналася, що любить ці квіти за їхню видиму простоту, у якій, згідно з уявленнями різних культур, сховано глибокий сенс і символізм. На квітах я знався погано, лише те, що різним жінкам подобаються різні і символізувати вони можуть різне (як для того, хто дарує, так і для того, хто отримує).

– Якісь побажання, листівки? – люб'язно запитала дівчина. – У нас є практично на всі випадки життя.

– Ні, нічого такого не потрібно, – відповів я. – Просто картки, найзвичайнісінькі, куди можна вписати ім'я дарувальника.

У бланку замовлень я зазначив своє ім'я та адреси доставлення букетів. Так уже вийшло, що я знав нову адресу Лорен і пам'ятав, що в день народження вона завжди бере вихідний і залишається удома. Мамин букет я надіслав до дому сестри, а квіти Ірен – в офіс, щоби вони тішили її протягом робочого дня.

Дівчина пообіцяла, що замовлення доставлять упродовж години. Я розплатився, подякував і пішов.

За годину на екрані телефона висвітився мамин номер.

– Милий, я теж тебе люблю, – почала мама без яких-небудь привітань. – Півонії чудові! Ну, як ти завжди вгадуєш?

Я розгублено сидів за ноутбуком, зводячи таблиці продажів. Почути від мами слова любові було чимось настільки ж рідкісним, як сніг у липні. Невже квіти їй настільки сподобалися?

– Я радий, що квіти надіслали так швидко, – відповів. – Передавай Сенді привіт. Я заїду після роботи.

– Милий, квіти, звісно, прекрасні! Але ця картка! Я уже тисячу років не чула від тебе, що ти любиш мене. Ти

й у дитинстві не був надто лагідним і чутливим. Слів любові від тебе було не дочекатися.

«Цікаво, в кого я такий вдався?» – запитав подумки.

– А тут раптом так несподівано! І дуже приємно!

– Картка? – перепитав я.

– Так, така мила картка. Усього три слова, найголовніші!

– Картка, – повторив, намагаючись зібратися з думками. – Що за картка?

– Ти наступного разу не витрачайся на квіти, слів любові мені із головою вистачить. Твоїй старій мамі це так важливо.

Моє серце голосно застукало у грудях. Картка. Зі словами любові. У букеті. Одному? Чи в усіх трьох? Дідько! Це необхідно терміново перевірити.

– Мамо, мені час, – пробурмотів я. – Багато роботи. Поговоримо ввечері, добре?

Поклавши слухавку, я накинув жакет і пішов до ліфта. Краєчком ока встиг помітити букет ромашок в Ірен на столі, а сама вона розбирала стос паперів. На щастя, дівчина мене не бачила.

Я спустився і квапливо рушив до квіткової крамниці. Потрібно було якомога швидше з'ясувати, якої безглуздої помилки з букетами я припустився цього разу.

Коли увійшов у магазин, дівчини за прилавком не було. Замість неї, складаючи дивну композицію з невідомих мені квітів, стояв хлопець років двадцяти. Він захоплено й дуже спритно переplitав листя і стебла та встромляв квіти в зелену губку.

Я привітався. Від несподіванки хлопець здригнувся, але вже наступної миті на його обличчі заграла безтурботна, приятна усмішка. Коли я так востаннє усміхався?

– Чим можу допомогти?

– Річ у тім, що кілька годин тому я придбав тут три букети й замовив доставку...

– Троянди, півонії і ромашки? – іще безтурботніше та приятніше, якщо таке взагалі можливо, усміхнувся він. – У вас прекрасний смак!

І чому мені всі про це сьогодні говорять? Так можна й почати сумніватися в собі.

– Невже я переплутав адреси? – флорист різко змінився в обличчі, злякано подивився на мене, відкладаючи квіти й дістаючи з висувної скриньки товстий зошит.

– Тані, – поспішив заспокоїти його. – Принаймні два букети з трьох точно дійшли до адресатів. Тут річ в іншому...

– Фух, – хлопчина голосно видихнув і знову розплився в усмішці.

– А де дівчина, що була тут зранку? Я маю у неї дещо уточнити.

– Сара? – хлопець повернувся до квітів. – Трапилася невеличка накладка з постачальником орхідей, а квіти замовили для прикрашання весільної арки, тож їй довелося поїхати. Може, я вам допоможу?

– Дуже на це сподіваюся, – серйозно відповів я. Я таки сподівався в усьому розібратися і повернутися в офіс. – Хочу дізнатися, які картки Сара вклала в букети.

– А! Так це я їх вкладав! – радісно випалив він, вочевидь вважаючи це ледь не підставою для гордості.

Я змірив його суворим поглядом, але хлопчина цього навіть не помітив.

– І що це були за картки? – нетерпляче спитав я.

– Сара сказала покласти наші стандартні, як ви і просили. І вписати ваше ім'я. Джеремі, чи не так? Ну, ось я і поклав ті, що ми кладемо в букети, коли немає особливих побажань, підготовлених листівок чи записок. Ну, звичайно, вписав ваше ім'я.

– Так, а можу я побачити ці картки? – не витримав я.

Він задоволено дістав із кишені сорочки кілька штук і простягнув мені: прямокутні, світло-сірі, розміром із

візитівку. Таки звичайні, якби на одній зі сторін витонченим шрифтом не було надруковано «Я люблю тебе» і виділено біле поле для підпису.

Я уважно глянув на хлопчину.

– І ви вважаєте це стандартною карткою?

– Ну, так! А що ще? – без крихти сумніву відповів він. – Адже найчастіше квіти – це дарунок тому, кого любиш.

– А як же квіти на похорон чи хрестини, з нагоди одужання чи придбання будинку? Ви теж вкладаєте картку «Я люблю тебе»?

– Ну, це зазвичай окремо обговорюється, і до того ж ми не робимо букети для похоронів, – преспокійно відповів він.

– Тобто ви поклали три картки з освідченням і моїм іменем під ним у три букети?

– Ну, так.

– А вам не здалося дивним слати три букети зі словами любові від однієї людини на різні адреси?

Він і бровою не повів, ніби мав заготовану відповідь.

– Звісно, ні! У мене немає дурної звички кого-небудь засуджувати. Яке моє діло, якщо людина відправляє три букети різним... – він обережно підбирав слово, – людям. Мене це не стосується. До того ж любов буває різною, і кожен має право будувати власне життя як йому заманеться, а особисте – тим паче.

Цей хлопчина виводив мене із себе власним спокоем і розсудливістю, навіть більше, ніж очима, що сяяли від щастя, і безтурботною усмішкою.

– Щиро кажучи, не розумію, у чому проблема. Ну, що тут такого? Усього лиш «Я люблю тебе», надруковане на картці для букетів. Це ж дрібниця.

Він дивився на мене абсолютно незворушно. Я навіть сказав би – невинно. Зрозуміло, я не збирався пояснювати йому, що для мене ці слова, навіть на дурній квітковій

картці, не пустий звук і що в житті я казав їх украй рідко. І насправді міг на пальцях руки перелічити жінок, яким говорив слова, котрі здавалися йому дрібницею. Я беріг їх, наче цінності, які страшно втратити. Так, ніби кожному видано певний ліміт, як на слова, так і на почуття, що за ними стоять. Можливо, тому що свого часу мені й самому казали їх, наче видавлювали по краплині. А часто я не говорив їх навіть тоді, коли дуже хотів, і щоразу переконував себе ретельно зважити всі «за» та «проти», аби не давати хибну надію ні жінці, ні собі.

Я помітив Лорен у переповненому людьми залі (вечірка з нагоди відкриття молодого незалежного театру) і серед невгамовного натовпу бачив тільки її руде волосся і темно-зелену сукню. Моє серце вистрибувало з грудей, коли я підходив знайомитися, а тієї миті, як після вистави ми вийшли на галасливу нічну вулицю і дівчина мені всмінулася, я готовий був притягнути її до себе й у всьому зізнатися. Кохаю. Кохаю. Кохаю! Був готовим, але не міг. Ні! Ну, яке «кохаю», якщо бачиш людину вперше й нічого про неї не знаєш? І освідчився лише за два місяці з дурнувати-ми червоними трояндами в руках. Добре пам'ятаю, коли зізнався у коханні востаннє – за два тижні до того, як підписав документи про розлучення, а вона зібрала залишок своїх речей із нашого дому, де ми прожили майже чотири роки. Я беріг слова навіть від неї...

...а тут якийсь безцеремонний хлопчина вліз у мою скарбницю й викинув цілих три. Ну, добре, мамині. Вони, мабуть, поза лімітом. Але як же ще два? Ось так запросто, за моєю спиною, та ще й тоді, коли я цього не збирався говорити.

– Але чому ви так хвилюєтеся? – не здавався хлопець. – Люди постійно це кажуть, не маючи на увазі нічого такого. Це ж просто слова! Тим паче на картках для букетів. Навіть